

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Principia Juris Canonici : Ex Libro ... Decretalium Gregorii
IX. Pontificis M / Antehac In Alma & Archi-Episcopali
Benedictina Universitate Salisburgensi**

König, Robert

Salisburgi, 1725

VD18 80460518

18. De servis non ordinandis & eorum manumissione.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61781](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61781)

12 *Alter Effectus est, quod illegitimi arceantur à beneficiis Ecclesiasticis. c. 7. & 20. de Elect. c. 1. & fin. h. r. Et quanquam per ingressum Religionis ipso jure reddantur habiles ad SS. Ordines suscipiendos, tamen ad beneficia curata & dignitates non habilitantur. d. c. 1. ubi Panorm. n. ult. Barb. n. 3. Nec refert, an defectus natalium sit publicus, an occultus: nam etiam occultus hanc irregularitatem inducit per c. 10. §. persona de Renunciat. ibi: quem subicere non potuit.*

13 *Quid si ergo defecto contingat illegitimum, qui putabatur legitimus promoveri? Hic distinguendum est inter Ordinationem & electionem: Ordinatio enim erit valida, & imprimet characterem, quippe nulla irregularitas per se sola irritat ordinationem quod ad substantiam, modò in aliis sint servata substantialia Sacramenti. Barb. J. E. U. l. 1. c. 33. n. 165. Impeditur tamen executio ministerii & exercitium Ordinum, donec super impedimento dispensetur. Beneficium quoque Ordinato irregulari conferri non potest; quin collatio actu facta est ipso jure nulla, secundum Covarr. in c. alma mater. p. 1. §. 7. n. 1. & communiorem sententiam: quamvis etiam nonnulli teneant, non esse ipso jure irritam, sed irritandam. Quò ad electionem, exploratum est; eam de illegitimo factam, ipso jure invalidam esse. d. c. 7. de Elect. Et hoc verum est, licet defectus natalium sit occultus. Text. & Gloss. in d. c. 20. Eod. aut etiam ab ipso illegitimo ignoratus: quia decreta irritantia, & impedimenta Canonica non dependent à scientia alicujus, ut communiter tradunt DD. & probatur ex c. 1. de Concess. prob. in 6. Confer, quæ diximus in Tit. de Elect. n. 28. & in Titul. de Etate & qualit. num. 10.*

Tertio Effectibus defectus natalium accensere possem, quod sine legitimo matrimonio nati sequantur statum, & conditionem matris.

l. 19. & 24. ff. de Statu Hom. quod ex damnato complexu geniti à Parentibus suis heredes institui nequeant. Novel. 89. c. fin. & plura alia; quæ hic loci attingere non vacat.

TITULUS XVIII. De Servis non ordinandis, & eorum manumissione.

SUMMARIA.

1. Servitutis definitio. 2. Origo.
3. 4. 5. Ex quibus causis servitus nascatur?
6. 7. Servorum nomine quæ veniant?
8. Servitutis effectus.
9. 10. Cur servi ordinari prohibeantur?
11. Quid juris, si servus defecto ordinetur?

Hoc t. agitur de impedimento conditionis, seu status personæ, quod est servitus.

§. I.

Definitur Servitus, quod sit constitutio juris gentium, quâ quis dominio alieno contra naturam subicitur. §. 2. Inst. de Jure person.

§. II.

Causa efficiens est vel remota, vel proxima. Remota est Jus gentium, à quo totam suam essentiam habet. c. 9. dist. 1. & princ. Inst. de Libertinis. Neque obstat §. 4. Inst. de Jure person. ubi dicitur, servos etiam jure Civili fieri: etenim distinguendum est inter servitutem ipsam, & modos eam constituendi. servitus ipsa est originaliter & essentialiter juris gentium; sed modi illam constituendi alii à Jure Gentium prodi sunt, alii à Jure Civili d. §. 4. Proxima sunt modi constitutivi servitutis, qui plures.

Primus est Nativitas. d. §. 4. Sic, qui nascitur ex matre, quæ toto uteri tempore ancilla fuit: servus nascitur. l. 5. §. 1. ff. de Statu Hom. Ratio est: quia partus ventrem, id est, statum, &

& conditionem Matris sequitur. l. 7. C. de R. V. Atque ita etiam illud Ulpiani capiendum: *lex natura*, hoc est consuetudo ab aliqua ratione naturali ducta, *hac est, ut qui nascitur sine legitimo matrimonio, matrem sequatur.* l. 24. ff. de Statu hom. Et quomodo ex servili concubitu natus conditionem Patris sequatur, cum inter servos non sint nuptiæ, quæ solæ Patrem demonstrant. l. 6. ff. de his qui sui vel alien. jur. sunt.

4 Secundus modus est captivitas. d. §. 4. Inst. de Jure person. d. l. 5. §. 1. ff. de Statu hom. Ita omnes, qui capiuntur in bello justo, fiunt servi capientium. §. 17. Inst. de Rerum divis. Quod tamen generali & antiquissima consuetudine eò redactum, ut capti in bello inter Christianos gesto libertatem non amittant, sed prælitto redemptionis lytro liberi abeant. Aliud dicendum: si bellum nostri cum infidelibus gerant, v. g. cum Turcis; tunc namque quemadmodum illi nostros, sic & nostri jure talionis Turcas captos pro servis habent, ut dedilcant insolentiam contra Christianos. Christiani tamen in servitum turcicam abducti à nobis liberi, omniumque jurium capaces reputantur: ne afflictis afflictio addatur. Covarr. in c. peccatum. de R. F. in 6. p. 2. §. 11. n. 6. Ut proinde (quod obiter hic insinuo) (testamentum ab iis durante captivitate factum easdem vires habeat, at si conditum foret ab aliquo in plena libertate constituto.

Terius est venditio sui ipsius; cum scilicet quis major 20. annis ipsum, sciens se esse liberum, ignorantem id emptori pretii participandi causâ venundari patitur. d. §. 4. Inst. de Jure person. Hostiensis in Summa h. t. num. 6.

Quartus est revocatio ingrati liberti in servitum. l. 2. C. de libert. Reliquos profertur Azor. Inst. moral. p. 2. lib. 2. c. 31. & interpp. ad d. §. 4. Inst. de Jure person.

KÖNIG IN DECRET. LIB. I.

§. III.

6 Subjectum servitutis sunt, qui contra naturalem libertatem alieno dominio subiciuntur: Servi inquam proprietales, sunt enim, qui servi minùs propriè dicuntur, comprehendendo nimirum servos etiam adscriptitios id est, homines colendis agris perpetuò adscriptos, & originarios, seu ex adscriptitiis natos; item mancipia, seu homines proprios, quales in quibusdam Germaniæ locis reperiuntur, & denique omnes illos, qui per se alicui conditioni quasi servili perpetuò & personaliter sunt obstricti.

7 Scrupulus incidit: an Monachus servus sit? Ita videtur: quia Superioribus est subiectus: omnia Monasterio acquirit: & testamentum facere non potest. *auth. ingressi. C. de Sacrosanct. Eccles.* Sed veriùs comparatus filio, quàm servo: nam Monachalis subiectio magis filialis est, quàm servilis. Bart. in l. 1. de Vulg. & pupill. substit. Et etiam Schneidew. ad §. fin. Inst. de Jure person. n. 5. (quem aliàs pro Religiosorum Patrono haud optaverim, cum Monachatum in Tit. de Nupt. appellet superstitionem, atque cum S. Scriptura pugnare contendat, quod perspicuè hæreticum est) sentit, quòd Monachus reverà liber sit. Addo, quòd nec nobilitatem amittat, ut ad eò etiamnum hodie eidem nobilitatis titulus de jure quadret, modò omnis ambitio, & vana jactantia, quam per ingressum Religiosus abscedit, ab eo exulet; hinc Romanus *Singulari* 37. ait, non esse subreptionem, si se Monachus in literis dicat nobilem. Quo ad acquisitionem tamen Monachum servo comparari, notat Glossa in l. cum heredes. §. fin. V. non puto. ff. de Acquir. vel amitt. possess. & in genere Monachum æquiparandum esse vel servo vel filio-familias, secundum quod utilius est Monasterio, tradit Baldus in l. 1. C. qui admitti ad honor. possess. poss.

§. IV.

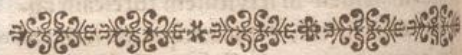

§. IV.

- 8 *Effectus servitutis sunt* I. quòd servus, quidquid acquirit, acquirat Domino, cujus juri subjectus est. *l. 1. §. igitur. ff. de his, qui sui vel alieni jur.* II. quòd servo omnes actus juris Civilis interdicti sint: unde nec bona propria habere, nec exercere commercia, nec testamenta condere, nec testificari, nec aliis juribus civilibus frui potest, licet ex persona Domini possit contrahere. *l. 16. l. 20. §. servus ff. qui testam. facere possint.* III. quòd vilitas servilis conditionis servum ab ordinibus, & dignitate Clericali repellat, nisi libertati fuerit restitutus per manumissionem expressam vel tacitam: ne aliàs injuria & præjudicium Domino fiat, dum servus ordinatus propter decentiam statûs Clericalis non amplius audet opera servilia præstare, sicut antea *c. 1. & passim h. t. c. 10. & 21. dist. 54.* ubi hæc prohibitio etiam ad servos improprie dictos, puta ad servos adscriptitios, originarios, & homines proprios proportionaliter, id est, habito respectu ad interesse Domini, extenditur. Non obstat, quòd juxta Apostolum relatum in *c. 1. de Conjug. serv.* nec liber, nec servus à Sacramentis Ecclesiæ removendus sit: quia loquitur de Sacramentis, quæ suscipientis gratiã conferuntur, ut Baptismus, Confirmatio, Evcharistia, &c. à quibus nullus fidelis excludi debet, secus est de ordine, qui aliorum potius, quàm suscipientis causã institutus est.
- 10 Sed quid juris, si defacto servus ordinetur? R. referre, an sciente nec contradicente, an verò ignorante, vel contradicente Domino ordinetur? Priori casu eò ipsò tacitè præsumitur manumissus, & confestim fit liber. *c. 20 dist. 54.* Posteriori autem casu subdistinguentum est: quia si servus tantum ordinetur in Minoribus, redigitur in pristinam servitutem, si Dominus petat juxta *c. 9. ead. dist.* Si verò ordinetur in sacris ordinibus, tunc

ex peculio suo oblatò pretiò semet redimere, vel alium servum substituere debet, si potest; si non potest, tunc & ipse depositus domino petenti restituitur in servitutem. *c. 2. & 7. h. t.* nisi Sacerdos ordinatus sit, quo casu in ordine permanet quidem liber, sed peculii sui amissione mulctatur, aut si peculio careat, domino in spiritualibus officiis servire debet, si velit. *d. c. 9. & 10. dist. 54.* Planè quando servus ab Episcopo sciente ejus conditionem ad sacros ordines promotus est, ipse quidem manet liber, sed ordinans pro illo satisfacere tenetur, & domino dare alios duos æquales servos, vel eorundem æstimationem. *c. 19. ead. dist.* Hostiensis in *Summa h. t. n. 7.*

Quod attinet modum tollendi hanc irregularitatem, in comperto est, eam cessare statim sublata servitute, absque alia dispensatione, quacunque demum ratione servus redimatur, cum non fundetur in ulla ignominia, aut defectu decentiæ remanente, sed omnino sedem habeat in servitute, ut docent *Canonnes citati.*

TITULUS XIX.

De Obligatis ad ratiocinia ordinandis, vel non.

SUMMARIÆ.

1. Quid sit obligatio ad ratiocinia?
2. Quinam obligentur ad ratiocinia?
3. Quinam obligati ad ratiocinia ordinari nequeant?
4. Quid juris, si defacto ordinentur?

Aliud impedimentum suscipiendi ordines inducit obligatio ad rationes, seu reddendas rationes.

§. I.

Definitur obligatio ad ratiocinia, quòd sit obligatio reddendarum rationum de generali administratione rei alienæ.